

суб'єктів господарювання і створити сприятливі умови для їх функціонування в умовах мінливого середовища.

Література

1. Барановський О. І. Фінансова безпека: монографія. Інститут економічного прогнозування. – К.: Фенікс, 1999.
2. Єрмошенко М. Фінансова безпека держави і національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. – К.: Київський національний торговельно-економічний університет, 2001. – 309 с.
3. Куркін М. В. Контроль та захист економічної безпеки діяльності підприємств / М. В. Куркін, В. Д. Понікаров – Харків: ФОП Павленко О. Г., 2010. – 388 с.
4. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон підприємство / В. М. Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова, І. О. Черняк та ін.; За ред. В. М. Гейця: Монографія. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.
5. Мунтян В. І. Економічна безпека України. – К.: КВІЦ, 1999. – 464 с.
6. Пономаренко В. С. Экономическая безопасность региона: анализ, оценка, прогнозирование / В. С. пономаренко, Т. С. Клебанова, Н. Л. Чернова – Харьков.: ИД «ИНЖЕК». – 2004. – 144 с.



УДК 338.27

ДЕРЖАВНИЙ ВНУТРІШНІЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ

Кривцова Тетяна Олександрівна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри контролю і аудиту
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця
e-mail: krivcova.tatyana@mail.ru

Функціонування в Україні ефективного державного внутрішнього фінансового контролю (далі – ДВФК) є базовою потребою модернізації віт-

чизняної системи управління державними фінансами. Інноваційним механізмом такої модернізації в Україні є гармонізація національної системи ДВФК із стандартами Європейського Союзу, а саме: приведення у відповідність тієї моделі ДВФК європейського зразка, яка визначена у Главі 32 *Acquis communautaire* (Плану заходів «Україна – ЄС») [1].

Європейська модель ДФК базується на відповідальності керівника державного органу (міністерства, відомства, організації, установи, що є розпорядником або отримувачем бюджетних коштів), в тому числі, на повній відповідальності керівника за управління фінансовими ресурсами, і включає три складові: внутрішній контроль (далі – ВК), внутрішній аудит (далі – ВА) та їх гармонізацію з міжнародними стандартами. Виходячи з цього, слід зазначити, що національна система ДВФК знаходиться у процесі реформування, яке полягає в поступовому адаптуванні існуючої вітчизняної моделі системи ДВФК до європейського зразка.

Слід зазначити, що реформування системи ДВФК у відповідності із стандартами ЄС покликана підвищити рівень прозорості діяльності державних органів, зміцнити їх інституційну спроможність та покращити функціональну ефективність. Об'єктивна потреба у формуванні такої системи, як одного з інноваційних механізмів стратегії управління державними фінансами, отримала офіційне підтвердження після прийняття в 2005 р. Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 р. [2]. Відповідно до цієї Концепції реформування системи ДВФК з урахуванням досвіду країн – кандидатів у члени ЄС передбачено провести протягом дванадцяти років трьома етапами: перший (до 2011 року), другий (2012–2016 роки) та третій (2017 рік).

Щодо першого етапу, то слід зазначити, що із впровадженням нової редакції Бюджетного кодексу (2011 рік), відповідно до якої було закріплено нове бачення бюджетної системи, питання обов'язковості побудови в органах державного сектора базових компонентів європейської моделі ДВФК – ВК і ВА – знайшли більш чітке відображення в законодавстві України. Відповідно до Бюджетного кодексу персональна відповідальність за впровадження та ефективне функціонування цих компонентів покладено на керівників усіх рівнів – від головного розпорядника (міні-

стра, керівника органу виконавчої влади і т. п.) до розпорядників нижчого рівня та керівників окремих підрозділів у бюджетній установі [3].

Слід зазначити, що побудова ефективної системи ДВФК (відповідно до існуючої в Україні Концепції розвитку ДВФК на період до 2017 року) є не лише базовою потребою удосконалення вітчизняної системи управління державними фінансами, а й ключовою передумовою вступу України до ЄС.

Відтак, укладення Угоди про асоціацію з ЄС (2014 рік) знаменує новий етап реформування вітчизняної системи ДВФК та передбачає обмін інформацією, досвідом і найкращою практикою в цій галузі задля підтримки зусиль України щодо забезпечення розвитку цієї системи шляхом її гармонізації з міжнародно визнаними стандартами (ІІА, INTOSAI) й методологіями, а також найкращою практикою ЄС із ВК та ВА у державних органах [4].

Так, до заходів, які на сьогодні вдалося реалізувати у сфері побудови ВК та ВА за європейським зразком, можна віднести: прийняття пакету законодавчих та нормативно-правових актів, які дозволили започаткувати практичну реалізацію реформ, а також базові методологічні засади ВК та ВА; підготовку кадрового потенціалу для започаткування фактично нової для України професії – «державний внутрішній аудитор»; проведення (з 2012 року – на рівні центральних органів виконавчої влади, а з 2013 року – і на регіональному рівні) організаційно-структурних змін щодо утворення служб ВА.

Але, незважаючи на певні здобутки у ході адаптування системи ДВФК до норм та вимог ЄС, на даному етапі його розвитку існує коло проблемних питань, а саме: нерозуміння керівників органів державної влади глибинної сутності реформ, неусвідомлення ними персональної відповідальності за ефективне функціонування системи ВК, а, отже, недостатнє сприйняття ролі ВА; постійні кадрові ротації керівників та працівників підрозділів ВА, які на початковому етапі фактично зводили нанівець усі зусилля з професійної підготовки та не давали можливості досягати високих результатів від реалізації аудиторської функції; слабкість фахової підготовки новопризначених внутрішніх аудиторів та їх постійні намагання компенсувати прогалини аудиторського досвіду [5].

У результаті на сучасному етапі реформування ДВФК основними завданнями мають стати: запровадження в органах державного і комунального сектора нової моделі системи ВК; утворення служб ВА в органах державного і комунального сектора з поступовою заміною інспектування на ВА; удосконалення кадрового забезпечення служб ВА; удосконалення методології ВА; утворення на базі підрозділу Державної фінансової інспекції (з 28.10.2015 – Державної аудиторської служби України) з питань гармонізації ВК і ВА окремого органу у складі Міністерства фінансів та інші [6].

Отже, реформування ДВФК у напрямку активного розвитку внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту, а також впровадження їх у діяльність бюджетних установ, що сьогодні активно відбувається, і формує один з ключових інноваційних механізмів розвитку системи управління державними фінансами в сучасних умовах господарювання. До того ж, реформування вітчизняної системи ДВФК та переорієнтація управління державними фінансами в Україні на принципи і стандарти ЄС не можливі без зміни пріоритетів та ідеології у підходах до роботи чиновників в органах державного сектора. На сьогодні це має бути одним з ключових завдань при формуванні інноваційних механізмів розвитку системи управління державними фінансами та їх використання для реформування складових цієї системи (перш за все, ДВФК) в Україні.

Література

1. Іванова І. І. Державний фінансовий контроль: Парадигми розвитку: монографія / І. І. Іванова. – К. : Академвидав, 2010. – 168 с.
2. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 травня 2005 р. № 158 [Електронний ресурс] : Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. Бюджетний кодекс України від 09.07.2010 № 2478-VI [Електронний ресурс] : Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine_EU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine_EU_Association_Agreement_(body).pdf)

5. Сидоренко Д. Лідія Гаврилова: «Побудова ефективної системи державного внутрішнього фінансового контролю є базовою потребою удосконалення вітчизняної системи управління державними фінансами» / Д. Сидоренко // Фінансовий контроль. – 2015. – № 9. – С. 5 – 9.

6. Про утворення Державної аудиторської служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 868 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248594452>



УДК 332.1

СПИРАЛЬНАЯ ДИНАМИКА СОЗНАНИЯ КАК ИНСТРУМЕНТ ДИАГНОСТИКИ «ЦЕННОСТНОГО ЯДРА» УКРАИНЦЕВ

Леванда Олена Михайлівна, соискатель, заведующий аспирантурой
Научно-исследовательского центра индустриальных проблем развития НАН Украины,
levanda2008@rambler.ru

Украинское общество проходит стадии модернизации, появляются новые формы экономического взаимодействия – «экономика сервиса», «экономика инновационного развития», «экономика знаний». В связи с этим появляются повседневные вопросы, каким образом разные группы населения поддерживают свое субъективное благополучие качества жизни, взаимодействуют в хозяйственной деятельности, реализуют свой человеческий потенциал в условиях интеграции. В основе любых общественных взаимоотношений (экономических, политических, социальных, духовных) присутствует поведение населения как субъекта экономики. Именно применяемая модель поведения населения при взаимодействии на экономической платформе отражает уровень сознания индивида, его ценности, интересы и желания. С помощью поведения, субъект демонстрирует свою вовлеченность в экономические процессы, свое занимаемое положение в обществе, свою идентичность той или иной группе